

Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN)

Ing. Jiří Jindřich,
Český úřad zeměměřický a katastrální,
oddělení správy RÚIAN

Abstrakt

Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN) je veřejný základní registr České republiky (ČR), který poskytuje referenční údaje o územní identifikaci, stavebních objektech, adresních místech, parcelách a dalších územních prvcích. RÚIAN funguje od roku 2012 a jeho správu zajišťuje Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK). Data RÚIAN jsou přístupná veřejnosti prostřednictvím aplikace Veřejného dálkového přístupu (VDP) a výměnného formátu (VFR), a jsou také dostupná jako otevřená data. RÚIAN podporuje efektivní správu a ověřování informací napříč veřejnou správou a je neustále aktualizován, aby zlepšoval kvalitu dat a rozšiřoval svůj obsah.

Register of Territorial Identification, Addresses, and Real Estate (RÚIAN)

Abstract

Register of Territorial Identification, Addresses, and Real Estate (RÚIAN) is a public elementary registry in the Czech Republic, providing reference data on territorial identification, buildings, addresses, cadastral parcels, and other territorial elements. RÚIAN has been operational since 2012 and is administered by the Czech Office for Surveying, Mapping, and Cadastre. The data from RÚIAN is accessible to the public through the application Public Remote Access (VDP) and the Exchange Format (VFR), and is also available as open data. RÚIAN supports effective management and verification of information across public administration and is being continuously updated to improve data quality and expand its content.

Keywords: VFR, VDP, ISÚI, register, flat, RÚIAN

1. Úvod

Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN) je jedním ze čtyř základních registrů veřejné správy České republiky (ČR). RÚIAN je veřejným seznamem a byl určen jako prvek kritické infrastruktury v odvětví veřejné správy v souladu s § 4 odst. 1 písm. e) tzv. „krizového zákona“ [1] a usnesení Vlády ČR č. 390/2015 [2]. Poskytované referenční údaje jsou závazné pro výkon agend orgánů veřejné moci.

Fungování registru bylo zahájeno v souladu se zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech (dále jen „ZoZR“) [3] dne 1. 7. 2012, správcem je Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK). Správcem Registru obyvatel (ROB), Registru osob (ROS) a Registru práv a povinností (RPP) je Digitální a informační agentura (DIA).

Provoz RÚIAN [4] zajišťuje svými prostředky ČÚZK a provozuje ho na sdílené infrastruktuře resortu v nepřetržitém provozu, a to i během instalací nových verzí.

2. Editace RÚIAN

Editace dat RÚIAN probíhá výlučně prostřednictvím agendových informačních systémů, a to Informačního systému územní identifikace (ISÚI) a Informačního systému katastru nemovitostí (ISKN). Zatímco ISKN je pro RÚIAN zdrojem údajů o parcelách a katastrálních územích, ISÚI je zdrojem dat o územní identifikaci, údajů o stavebních objektech a adresních místech. Na obr. 1 je znázorněn RÚIAN v základním schématu s vazbou na ostatní základní registry a své agendové informační systémy.

3. Poskytování dat RÚIAN

Údaje RÚIAN lze konzumovat několika způsoby. Pro veřejnost a pro občasné nahlížení je určena aplikace Veřejného dálkového přístupu (VDP). Pro strojové čtení dat je určen Výměnný formát RÚIAN (VFR), který je poskytován jak veřejnosti prostřednictvím VDP, tak je k dispozici prostřednictvím služeb Informačního systému základních registrů (ISZR). Pokud je informační systém připojen k ISZR, může čerpat údaje prostřednictvím jeho rozhraní, respektive webových služeb.

Vzhledem k tomu, že RÚIAN neobsahuje žádné osobní údaje, je jeho obsah poskytován, příp. dále šířen, zcela bez omezení dle § 62 odst. 1 ZoZR.

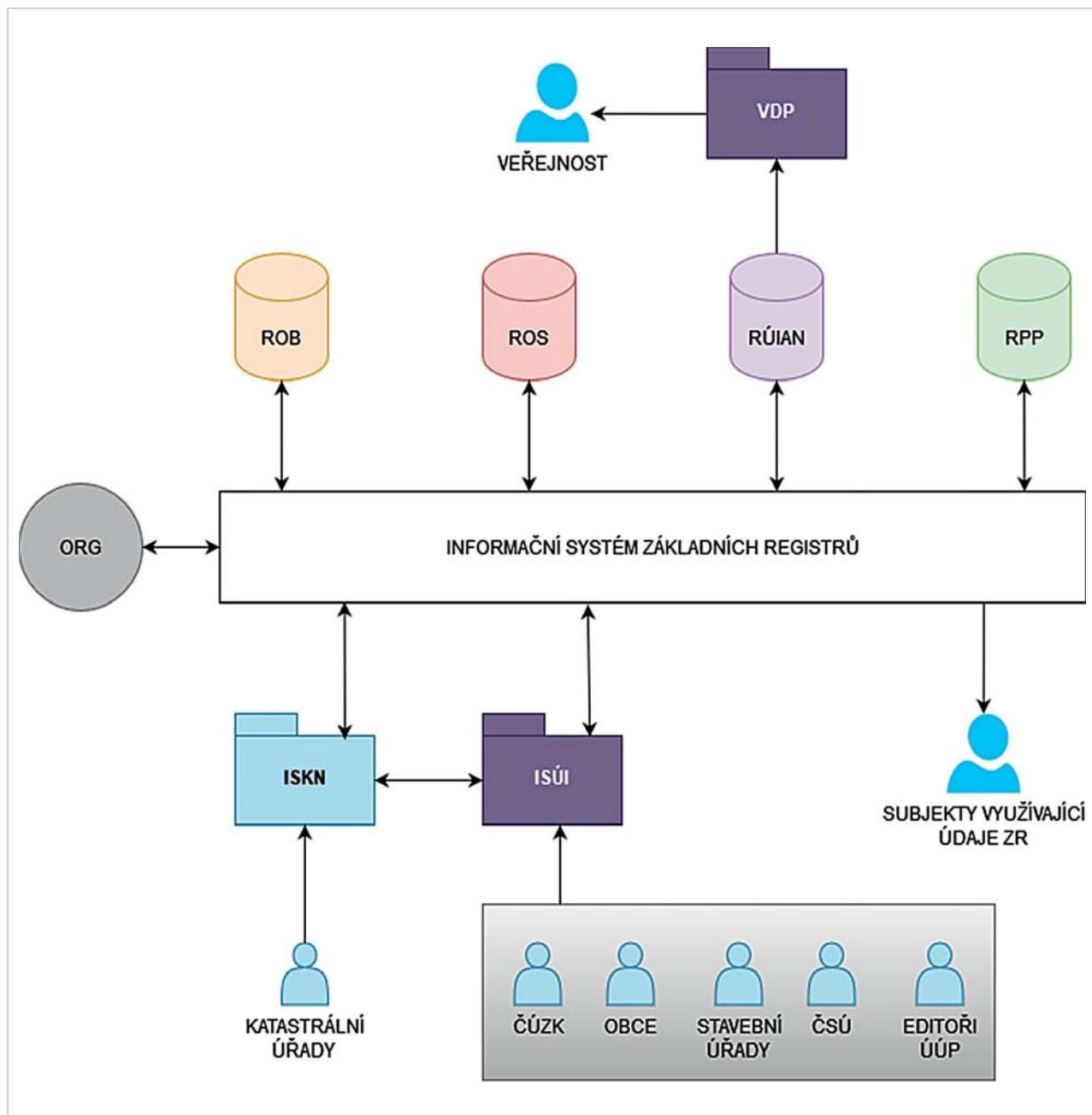
3.1 Veřejný dálkový přístup

Aplikace Veřejný dálkový přístup k datům RÚIAN umožňuje nahlížet a získávat data základního registru RÚIAN prostřednictvím souborů ve výměnném formátu, a také některá data editačních agendových informačních systémů ISÚI a ISKN.

Pro přístup do aplikace VDP není potřeba žádné registrace. Poskytovaná data z VDP jsou zdarma a mají pouze informativní charakter. Referenční charakter mají pouze data sdílená přes informační systém základních registrů.

Aplikace obsahuje následující funkcionality:

- Vyhledání aktuálních i zrušených prvků.
- Zobrazení detailních informací k vybranému prvku, včetně zobrazení v mapě (např. viz obr. 2).
- Export sestav prvků ve formátech PDF, CSV a XML.

Obr. 1 Vazby RÚIAN, ISÚI a Veřejného dálkového přístupu na ostatní informační systémy

- Poskytnutí dat ve výměnném formátu VFR (formátu XML v jazyce GML).
- Poskytnutí informací o vybraném prvku k určitému datu v minulosti.
- Ověření adresy, včetně vyhledání adresy na základě neúplných údajů.
- Zobrazení geometrie prvků v mapovém klientovi.

3.2 Výměnný formát RÚIAN

Existují dva základní typy VFR, stavový s měsíční periodou po obcích, či změnový denně generovaný za celou ČR. Výměnný formát je k dispozici v podobě základní datové sady bez lokalizačních údajů nebo v podobě kompletní da-

tové sady s lokalizačními údaji. K dispozici jsou i speciální výstupy VFR, jako je adresní VFR, poskytující údaje o adresách, a to jak ve strukturované podobě, tak i ve formátované podobě podle vyhlášky ČÚZK o RÚIAN [5], nebo VFR obsahující účelové územní prvky, volební okrsky či číselníky.

3.3 Webové služby RÚIAN

RÚIAN poskytuje svá data zejména prostřednictvím webových služeb ISZR [6]. Počet přístupů k referenčním údajům RÚIAN podle statistik DIA přesahuje v průměru 19 milionů dotazů měsíčně, z toho cca 80 % tvoří nepřímá volání pro potřeby služeb dalších základních registrů (viz obr. 3). Aktuální platné údaje o adresách, územním členě-

Veřejný dálkový přístup k datům RÚIAN
?

Platnost dat ISÚI k: 26.08.2024 14:17

Úvodní obrazovka
Vyhledání prvků
Ověření adresy
Výměnný formát
Zobrazení mapy

Vyhledání prvků

- Stát
- Region soudržnosti
- Kraj (VÚSC)
- Okres
- ORP
- POU
- Obec, vojenský újezd
- Obvod Prahy
- Správní obvod Prahy
- Městská část/obvod
- Část obce
- Volební oksek
- Ulice
- Stavební objekt
- Adresní místo
- Katastrální území
- Parcela
- ZSJ
- Účelový územní prvek

Stavební objekt - detail

Kód: 17709342

Aktuální údaje
Informace k datu

Obec:	Ústí nad Labem
Část obce:	Ústí nad Labem-centrum
Městská část/obvod:	Ústí nad Labem-město
Parcela a katastrální území:	2208/2, k.ú. Ústí nad Labem

Údaje o vlastnictví

Číslo popisná nebo evidenční:	2398
Typ:	budova s číslem popisným
Způsob využití:	objekt k bydlení

Technicko-ekonomické atributy			
Datum dokončení:	31.12.1970	Druh svíslé nosné konstrukce:	Kámen, cihly, tvárnice vč. kombinací
Počet bytů:	6	Připojení na vodovod:	S vodovodem
Zastavěná plocha [m²]:	166	Připojení na kanalizační síť:	Připoj na kanalizační síť
Obestavěný prostor [m³]:		Připojení na rozvod plynu:	Plyn z veřejné sítě
Podlahová plocha [m²]:		Způsob vytápění:	Centrální dálkové (kotel mimo stavbu)
Počet podlaží:	4	Vybavení výtahem:	Bez výtahu
Počet vchodů:	0		

Definiční bod

Souřadnice

Y: 760587,39 X: 975151,13

Související prvky

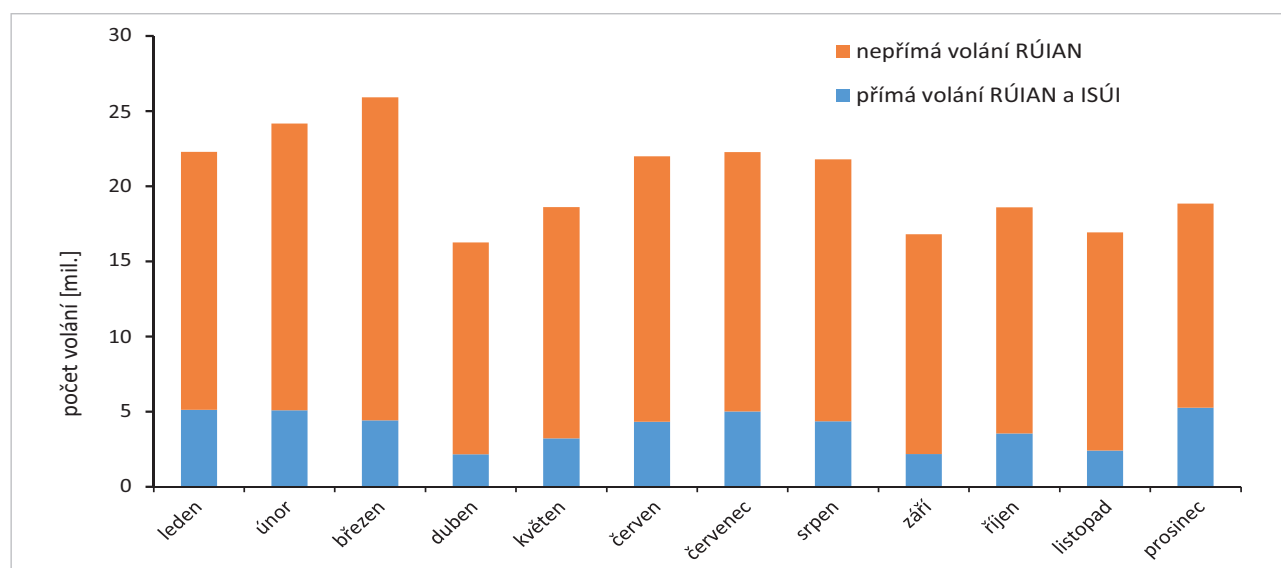
Nadřazené prvky

Stát	Česká republika
Region soudržnosti	Severozápad
Kraj (VÚSC)	Ústecký kraj
Okres	Ústí nad Labem
ORP	Ústí nad Labem
POU	Ústí nad Labem
Obec	Ústí nad Labem
Městská část/obvod	Ústí nad Labem-město
Část obce	Ústí nad Labem-centrum
Katastrální území	Ústí nad Labem
Parcela	2208/2, k.ú. Ústí nad Labem

Způsoby ochrany

Nejsou evidovány žádné způsoby ochrany.

Obr. 2 VDP – detail stavebního objektu

Obr. 3 Počet volání služeb ISÚI a RÚIAN v roce 2023

ní, budovách, parcelách anebo místních jménech usnadňují ověřování/aktualizaci vstupů pro stovky agend veřejné správy v ČR.

3.4 Další způsoby poskytování dat

ČÚZK publikuje data RÚIAN také jako otevřená data, která jsou veřejná a strojově čitelná a jsou zveřejněna v Národním katalogu otevřených dat [7]. Dále jsou k dispozici speciální výstupy z RÚIAN volně ke stažení:

- adresní místa z celé ČR ve formátu CSV [8],
- číselníky z ISÚI ve formátu CSV [9],
- informace o územní identifikaci či výstupy ve formátu SHP na Mapovém serveru ČÚZK [10].

4. Obsah RÚIAN

Obsah RÚIAN vymezuje § 31 ZoZR, který současně stanoví práva a povinnosti související s vytvářením a aktualizací obsahu RÚIAN, jeho užíváním a provozem.

4.1 Územní prvky

V RÚIAN jsou vedeny referenční (závazné) údaje o základním členění státu, a to prostřednictvím tzv. územních prvků, které vymezují určitou část zemského povrchu. Do této skupiny prvků patří např. území státu, kraje, obce, katastrálního území nebo stavební objekt a adresní místo.

4.2 Územně evidenční jednotky

V RÚIAN jsou dále vedeny územně evidenční jednotky, které na rozdíl od územních prvků nemají žádné hranice,

nelze je tedy vymezit konkrétní plochou zemského povrchu a slouží pro evidenci prvků stejného druhu. Mezi tyto prvky patří část obce nebo ulice. Základní přehled o počtu prvků vedených v RÚIAN poskytuje **tab. 1**.

4.3 Účelové územní prvky

Zvláštní skupinou prvků vedených v RÚIAN, jsou tzv. **účelové územní prvky** (ÚÚP). Povinnost jejich evidence vyplývá vždy ze speciálního zákona, v kterém se stanoví, že se dané prvky vedou v RÚIAN. Skupinu těchto prvků se šířovat, a to zejména proto, že evidence prvků v RÚIAN přináší editorovi řadu výhod. Předně RÚIAN zajišťuje publikaci těchto dat a prvky v něm evidované jsou referenční, tedy závazné pro všechny orgány veřejné moci. Bezsporný dobrý příklad využití těchto dat najdeme v ISKN, který přebírá údaje o vybraných ÚÚP zcela automaticky a v podstatě v reálném čase aktualizuje údaje o dotčených nemovitostech.

Prvními zavedenými ÚÚP byly už v roce 2014 volební okrsky, které v kombinaci s adresními místy a údaji z ROB výrazně zjednodušují sestavení aktuálních seznamů voličů. Jejich editorem je příslušný obecní úřad a požadované změny provádí přímo v uživatelském rozhraní ISÚI.

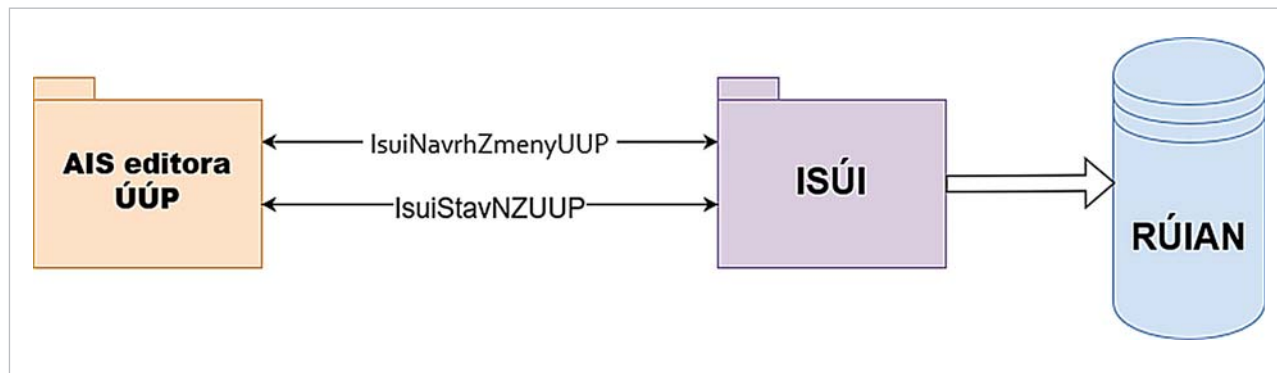
Technické řešení editace „standardních“ ÚÚP však spočívá v editaci prostřednictvím sady webových služeb, kdy agendový informační systém provádí změny v ISÚI a ty jsou pak přenášeny v rámci ostatních změn do RÚIAN (viz **obr. 4**).

Tímto způsobem jsou vedeny v RÚIAN tyto ÚÚP:

- Dobývací prostory, od 1. 4. 2022, editor: Český báňský úřad,
- Chráněná ložisková území, od 30. 11. 2022, editor: Ministerstvo životního prostředí,
- Značky bodů základních bodových polí a ochranná pás-

Tab. 1 Přehled některých prvků RÚIAN

Prvek	Počet k 19. 8. 2024
Obce	6 258
Části obcí	15 106
Katastrální území	13 075
Stavební objekty celkem	4 198 734
Stavební objekty s číslem popisným/evidenčním	2 919 957
Adresní místa	2 993 171
Parcely	22 365 955
Ulice	85 356
Účelový územní prvek	134 952

Obr. 4 Editační proces ÚÚP

ma značek bodů základních bodových polí, od 30. 6. 2023, editor: Zeměměřický úřad.

V přípravě je zavedení těchto legislativně schválených ÚÚP:

- Bonitované půdně ekologické jednotky (BPEJ), od 1. 1. 2025, editor: Státní pozemkový úřad,
- Prvky ochrany přírody a krajiny, od 1. 3. 2025, editor: Agentura ochrany přírody a krajiny,
- Senátní volební obvody, od 1. 1. 2027, editor: ČÚZK,
- Památkové ochrany, od 1. 9. 2027, editor: Národní památkový ústav.

Ve stadiu přípravy legislativy je zavedení zejména těchto ÚÚP:

- Školské obvody pro mateřské a základní školy, editor: obce a kraje,
- Chráněná území pro zvláštní zásahy do zemské kůry, editor: Ministerstvo životního prostředí,
- Lázeňské ochrany, editor: Český inspektorát lázní a zříděl,
- Zastavěná území a stavební uzávěry, editor: Ministerstvo pro místní rozvoj.

4.4 Referenční údaje

Obecně lze říci, že v podstatě téměř všechny údaje vedených prvků v RÚIAN jsou referenční, což ostatně dopadá i na postupně doplňované ÚÚP. V souladu s § 38 ZoZR jsou referenční:

- všechny identifikační údaje prvků vedených v RÚIAN a jejich vazby na ostatní prvky,
- údaje o druhu a způsobu využití pozemku,
- údaje o typu a způsobu ochrany nemovitosti,
- adresy,

a v neposlední řadě doplňovaná referenčnost atributů stavebních objektů novelami ZoZR:

- způsob využití stavebního objektu (v roce 2017),
- datum dokončení a
- technickoekonomické atributy číslovaných stavebních objektů (v roce 2022).

5. Kvalita dat

RÚIAN byl v roce 2011 naplněn zdrojovými daty definovanými v § 66 ZoZR z těchto informačních systémů:

- ÚIR-ADR (Územně identifikační registr adres),

- ISKN (Informační systém katastru nemovitostí),
- RSO (Registr sčítacích obvodů),
- DDM (Databáze dodacích míst České pošty),
- REKOS (Registr komunálních symbolů).

Vzhledem k rozdílné kvalitě informačních systémů nebylo možné všechny údaje sjednotit a vznikaly tak v případě stavebních objektů a adresních míst nedostatečně identifikované, duplicitní anebo také zcela chybné záznamy. Na chyby z migrace jsou editoři upozorňováni v Aplikaci pro kontrolu dat RÚIAN [11]. Ačkoliv nejsou ani po dvanácti letech od spuštění RÚIAN všechny chyby z migrace příslušnými editory opraveny, pokles chyb je zřetelný a lze ho demonstrovat např. na počtu adresních míst bez definičního bodu a počtu stavebních objektů bez parcely dle **obr. 5**.

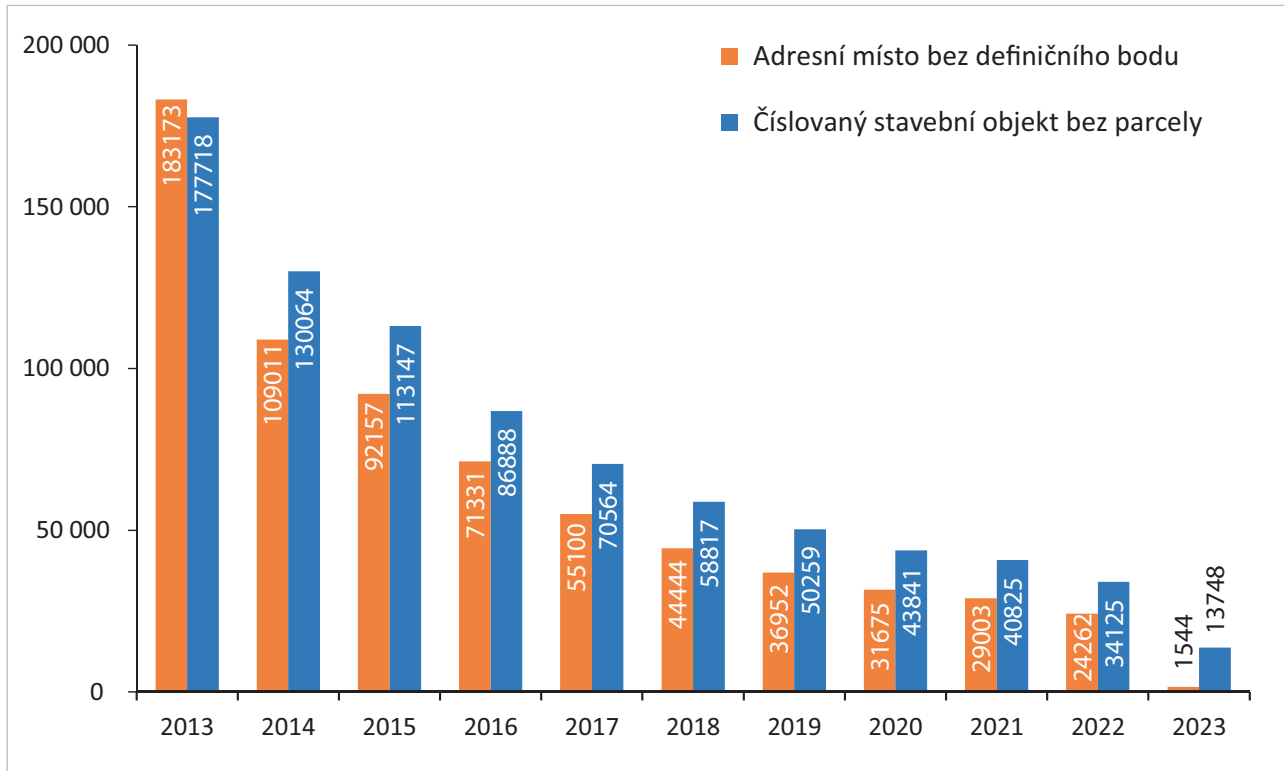
Správce registru bude dále tuto aplikaci rozvíjet a budou postupně přidávány další kontroly, které umožní editorům průběžně zkvalitňovat datový obsah RÚIAN. Aktuálně zůstává editorům k opravě cca 250 000 chyb.

Za účelem zkvalitnění dat provádí některé opravy dat správce registru, jde např. o tyto významné akce:

- aktualizace neplatných způsobu využití u cca 620 000 stavebních objektů (změna z objektu k bydlení na rodinný dům dle technickoekonomických atributů),
- aktualizace definičních bodů mimo polygon budovy u 177 000 stavebních objektů,
- odstranění 18 500 neidentifikovatelných stavebních objektů, které nemají definiční bod, parcelu, ani způsob využití a na příslušném adresním místě není nikdo nahlášen k trvalému pobytu, ani zde není sídlo firmy nebo provozovny,
- aktualizace technickoekonomických atributů u téměř 2,5 mil. stavebních objektů dle výsledků sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021.

Bezpochyby ke zkvalitňování údajů RÚIAN přispívá i využívání jeho údajů největšími mapovými servery v ČR (Mapy.cz a Google Maps) a možnost chybné údaje reklamovat prostřednictvím aplikace reklamačních formulářů [12]. Nejčastějším uživatelem této aplikace jsou však zaměstnanci katastrálních a finančních úřadů. Touto cestou bylo odesláno již téměř 140 000 reklamací.

V neprospěch dalšího a intenzivnějšího provádění oprav hovoří velké množství editorů (cca 7 000 obcí a stavebních úřadů) a v případě obcí mnohdy bez znalosti práce v ISÚI, kteří v řadě případů nejsou schopni zajistit své zákonné povinnosti v oblasti editace dat RÚIAN.

Obr. 5 Opravy chyb v RÚIAN

6. Rozvoj RÚIAN

V dalších letech bude i nadále docházet k rozšiřování datového obsahu, a to zejména prostřednictvím ÚÚP, tak jak je popsáno v části 4.3.

S ohledem na probíhající jednání lze očekávat, že dojde k rozšíření evidovaných atributů u stavebních objektů – např. rozlišení podlaží (podzemní/nadzemní) a evidence údaje o energetické náročnosti budovy.

Jedním z dalších milníků v rozvoji RÚIAN by mohlo být rozšíření datového obsahu o tzv. registr bytů. Řada ministerstev a ústředních správních orgánů už řadu let upozorňuje na absenci tohoto administrativního zdroje, kdy zcela chybí základní informace počtu bytů v ČR, jejich dispozice a další charakteristiky. Aktuálně je připravována koncepce řešení, které by v rámci RÚIAN vytvořilo základní evidenci bytů. Byla by doplněna nová evidenční jednotka „byt“, která by obsahovala základní identifikaci, vazbu na konkrétní stavební objekt a adresní místo a také technicko-ekonomické atributy (podlaží, způsob využití, užitná plocha atd.). Jedním z problematických bodů je stanovení editora a zajištění průběžné a kvalitní aktualizace, tak aby jimi nemusely být jen stavební úřady. Nepochybně bude poměrně technicky komplikované vhodným způsobem propojit všechny předpokládané současné zdroje o bytech, tedy

- údaje katastru nemovitostí, kde je vymezeno cca 2 mil. bytových jednotek převážně v bytových domech, které ale neobsahují žádné technickoekonomické atributy,
- údaje ze sčítání lidu, domů a bytů evidované ČSÚ v RSO.

V neposlední řadě se bude muset správce registru RÚIAN věnovat i nadále průběžné obnově HW a aktualizaci SW komponent současně s ostatními systémy ve správě ČÚZK

provozovanými na sdílené infrastruktuře. Bude cílem, aby provoz tohoto systému byl i v následujících letech spolehlivý a bezpečný, tak jak je tomu doposud.

LITERATURA:

- [1] Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), v platném znění.
- [2] Usnesení vlády ČR č. 390/2015 ke 2. aktualizaci Seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu.
- [3] Zákon č. 111/2009 Sb. o základních registrech, v platném znění.
- [4] ČÚZK: Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN). [online]. Dostupné na: <https://cuzk.gov.cz/ruian/>.
- [5] Vyhláška ČÚZK č. 359/2011 Sb. o základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, v platném znění.
- [6] Informační systém základních registrů. [online]. Dostupné na: <https://www.szrcr.cz/cs/informacni-system-zakladnich-registru>.
- [7] Národní katalog otevřených dat. [online]. Dostupné na: <https://data.gov.cz/>.
- [8] ČÚZK: Adresní místa RÚIAN ve formátu CSV. [online]. Dostupné na: <https://nahlizenidokn.cuzk.cz/StahniAdresniMistaRUIAN.aspx>.
- [9] ČÚZK: Číselníky ISÚI. [online]. Dostupné na: <https://cuzk.gov.cz/ruian/Poskytovani-udaju-ISUI-RUIAN-VDP/Ciselniky-ISUI.aspx>.
- [10] ČÚZK: Mapový server. [online]. Dostupné na: <https://services.cuzk.cz/>.
- [11] ČÚZK: Aplikace pro kontrolu dat RÚIAN. [online]. Dostupné na: <https://kontrolyruian.cuzk.cz/>.
- [12] ČÚZK: reklamční formuláře RÚIAN. [online]. Dostupné na: <https://reklamace.cuzk.cz/>.

Do redakce došlo: 30. 8. 2024

Lektorovala:
Ing. Martina Behuliaková,
katastrální odbor, ÚGKK SR